



LIETUVOS RESPUBLIKOS TEISINGUMO MINISTERIJA

Valstybės biudžetinė įstaiga, Gedimino pr. 30/1, LT-01104 Vilnius,
tel. (8 5) 266 2984, faks. (8 5) 262 5940, el. p. rastine@tm.lt,
atsisk. sąskaita LT267044060000269484 AB SEB bankas, banko kodas 70440.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188604955

Lietuvos Respublikos finansų ministerijai

2011-03-23 Nr. (1.6.) 7R-2389
Į 2011-02-19 Nr. (13.22-0301)-6R-1101893

DĖL VYRIAUSYBĖS NUTARIMO PROJEKTO

Teisingumo ministerija, išnagrinėjusi Finansų ministerijos pateiktą išvadoms gauti Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1997 m. gruodžio 3 d. nutarimo Nr. 1329 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės vertybinių popierių išleidimo ir apyvartos taisyklių patvirtinimo“ pakeitimo“ projektą (toliau – Projektas), teikia teisinę išvadą.

Įvertinus *Projekto numatomo teisinio reguliavimo tikslą ir galimas pasekmes*, pastabų ir pasiūlymų nėra. Dėl *Projekto numatomo teisinio reguliavimo priemonių* teiktinos šios pastabos ir pasiūlymai.

1. Projekte, kaip Nutarimo priėmimo teisinis pagrindas, nurodoma Lietuvos Respublikos valstybės skolos įstatymo (toliau – Įstatymas) 3 straipsnio 3 dalis, kurioje nustatyta, kad Finansų ministerija *Vyriausybės nustatyta tvarka* skolinasi finansinius išteklius *vidaus ir užsienio rinkose*, imdama paskolas, išleisdama Vyriausybės vertybinius popierius (toliau – vertybiniai popieriai) ir kitus įsipareigojamuosius skolos dokumentus; nustato vertybinių popierių charakteristikas ir išleidimo į apyvartą sąlygas; atlieka operacijas su vertybiniais popieriais *vidaus ir užsienio rinkose*. Atsižvelgiant į Projekto tikslą – suderinti Projekto nuostatas su naujos redakcijos Įstatymu, svarstyтина, ar, siekiant šio tikslo, kartu neturėtų būti keičiamas ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001 m. lapkričio 20 d. nutarimas Nr. 1377 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės vertybinių popierių išleidimo užsienio rinkose, paskolų valstybės vardu ėmimo ir kitų įsipareigojamųjų skolos dokumentų pasirašymo taisyklių patvirtinimo“.

2. Kaip minėta, pagal Įstatymo 3 straipsnio 3 dalies 2 punktą Finansų ministerija *Vyriausybės nustatyta tvarka*, be kita ko, nustato vertybinių popierių charakteristikas. Atsižvelgiant į tai, Projektas (Projekto 1 ir kiti punktai) pildytinas.

3. Projekto 2 punkto aštuntoje pastraipoje, apibrėžiant sąvoką „išpirkimas“, siūlytina konkretinti, kokias *lėšas už vertybinius popierius* emitentas grąžina investuotojams, išpirkdamas vertybinius popierius.

4. Projekto 2 punkto penkioliktoje pastraipoje, apibrėžiant vertybinių popierių platinimo aukciono būdu sąvoką, nurodoma, kad tai „vertybinių popierių platinimo būdas, kai pasiūlymai įsigyti vertybinius popierius pirminėje rinkoje priimami ir įvykdomi *per Finansų ministerijos*

įgaliotą vertybinių popierių organizatorių <...>“. Pastebėtina, kad nėra apibrėžta, kas galėtų būti Finansų ministerijos įgaliotas vertybinių popierių aukciono organizatorius, taip pat kokiais pagrindais Finansų ministerija jį įgaliotų (ar tai savo esme būtų civiliniai teisiniai santykiai). Šiame kontekste atkreiptinas dėmesys į Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 2.80 straipsnio 1 dalį, kurioje nustatyta, kad draudžiama valstybės ar vietos savivaldos institucijoms įstatymuose nenumatytais administraciniais metodais reglamentuoti juridinių asmenų veiklą. Įvertinant tai bei siekiant teisinio apibrėžtumo, siūlytina atitinkamai tikslinti Projekto nuostatas minėtu aspektu (Projekto 2 punkto penkioliktą pastraipą, 4 punktą ir kt.).

5. Nėra apibrėžtas Projekto 2 punkto septynioliktoje pastraipoje vartojamos nuostatos „be konkurencijos“ turinys. Siūlytina šios nuostatos atsisakyti arba ją tikslinti.

6. Projekto 2 punkto aštuonioliktoje pastraipoje, apibrėžiant vertybinių popierių platinimo sindikato būdu sąvoką, nurodoma, kad šiuo atveju pasiūlymai įsigyti vertybinius popierius pirminėje rinkoje priimami ir įvykdomi per Finansų ministerijos pasirinktą vieną ar kelis tarpininkus. Kriterijai, kuriais remiantis Finansų ministerija pasirinktų tarpininką, Projekte nėra apibrėžiami. Svarstytina, ar, siekiant vertybinių popierių išleidimo ir apyvartos skaidrumo, nebūtų tikslinga Projekte nustatyti kriterijus, kuriais vadovaudamasi Finansų ministerija galėtų pasirinkti tarpininkus.

7. Sprendimų dėl Vyriausybės skolinimosi valstybės vardu poreikio ir jo finansavimo metinių rodiklių priėmimo reguliavimas (Projekto 5 punktas) nepatenka į Projekto 1 punkte apibrėžtą Projekto taikymo sritį, todėl šios nuostatos Projekte siūlytina atsisakyti.

8. Projekto 5 punkte siūloma nustatyti, kad *sprendimus* dėl Vyriausybės skolinimosi valstybės vardu poreikio ir jo finansavimo metinių rodiklių, dėl vertybinių popierių išleidimo, platinimo, jų charakteristikų ir išleidimo į apyvartą sąlygų nustatymo, išpirkimo ir kitų su tuo susijusių klausimų priima *finansų ministro sudaroma komisija (-os)* pagal finansų ministro patvirtintą darbo reglamentą. Įvertinus Įstatymo 3 straipsnio 3 dalies ir 5 straipsnio 1 dalies nuostatas, susijusias su Finansų ministerijos įgaliojimais skolinantis valstybės vardu, manytina, subjektas, pagal Įstatymą kompetentingas priimti Projekto 5 punkte minimus sprendimus, yra Finansų ministerija. Šiuo atveju finansų ministro sudaroma komisija (-os) galėtų turėti tik patariamąjį balso subjekto vaidmenį.

9. Projekto 4 punkte yra nustatyti keturi vertybinių popierių išleidimo būdai: vertybinių popierių platinimas aukciono būdu, vertybinių popierių platinimas sindikato būdu, vertybinių popierių platinimas dvišalių derybų būdu, vertybinių popierių platinimas mažmeniniu būdu. Vertinant Projekto II skyriaus nuostatas (kartu su IV skyriaus nuostatomis), pažymėtina, kad Projekte nėra aiškiai apibrėžta, kokiais atvejais koks būdas turėtų būti pasirenkamas bei kokiais kriterijais remiantis. Projekto 17 punkto nuostata suponuoja išvadą, kad prioritetą teiktinas vertybinių popierių platinimui aukciono būdu arba sindikato būdu, tačiau aiškių taisyklių, kada vertybiniai popieriai turėtų būti platinami aukciono būdu arba sindikato būdu, nėra (pastebėtina, kad vertybinių popierių platinimo mažmeniniu būdu atvejai apskritai nėra nustatyti). Be to, kaip abstrakčios ir neapibrėžtos vertintinos Projekto 17 punkto nuostatos „*nėra galimybės* atitinkamos sumos lėšų atitinkamam terminui pasiskolinti vertybinių popierių aukciono arba vertybinių popierių platinimo sindikato būdu“ (abejotina, ar galimybės nebuvimą galima nustatyti šiais būdais nepasinaudojus) bei „*atitinkamos sumos lėšų atitinkamam terminui skolinimosi kaina, naudojant kitas skolinimosi valstybės vardu priemones*“. Siūlytina Projektą tikslinti minėtais aspektais.

10. Atsižvelgiant į Projekto 4 punkte nurodytus vertybinių popierių išleidimo būdus, nėra apibrėžta, kodėl Projekto 6 punkte nustatoma, kad vertybinių popierių sąlygos ir preliminarūs ketvirčio emisijų grafikai iš anksto skelbiami tik platinant vertybinius popierius aukciono būdu.

11. Projekto 12 punkto nuostatą dalyje, kurioje nustatoma, kad vertybinių popierių apskaita tvarkoma, be kita ko, depozitoriumo nustatyta tvarka, siūlytina derinti su Lietuvos Respublikos finansinių priemonių rinkų įstatymo 68 straipsnio 1 dalies 1 punktu, pagal kurį Centrinis depozitoriumas privalo *rengti ir teikti Vertybinių popierių komisijai tvirtinti* Finansinių priemonių ir jų apyvartos apskaitos taisykles.

12. Vadovaujantis Įstatymo 3 straipsnio 3 dalimi, vertybiniai popieriai išleidžiami *Vyriausybės nustatyta tvarka*, todėl abejotina Projekto 16 punkto nuostata, numatanti, kad pirminė vertybinių popierių apyvarta gali būti vykdoma ir kitais *Finansų ministerijos sutarčių su juridiniais asmenimis* nustatytais būdais. Taip pat Įstatymo 3 straipsnio 3 dalies kontekste svarstytinas Projekto 18 punkto, suteikiančio įgaliojimus nustatyti atitinkamą tvarką Finansų ministerijai arba Finansų ministerijai sutikus jos pasirinktam įgaliotam asmeniui, pagrįstumas. Be to, vertinant Projekto 18 punkto dalį „arba Finansų ministerijai sutikus jos pasirinktas įgaliotas asmuo“, pažymėtina, kad viena iš viešojo administravimo sričių yra administracinis reglamentavimas, t. y. viešojo administravimo subjekto veikla, apimanti norminių administracinių aktų priėmimą įstatymams ir kitiems teisės aktams įgyvendinti. Kartu atkreiptinas dėmesys į tai, kad viešojo administravimo įgaliojimai suteikiami Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo 4¹ straipsnio nustatyta tvarka. Įvertinus tai, pažymėtina, kad Projekto 18 punkte nustatyta viešojo administravimo įgaliojimų, būtent – įgaliojimų priimti norminius administracinius aktus, suteikimo Finansų ministerijos pasirinktiems įgaliotiems asmenims tvarka neatitinka pirmiau minėto įstatymo nuostatų. Ši pastaba atitinkamai taikytina ir Projekto 22 punktui.

13. Projekto VI skyrius pildytinas nuostatomis, apibrėžiančiomis, kokiais atvejais koks vertybinių popierių išpirkimo antrinėje vertybinių popierių rinkoje būdas taikytinas.

14. Tarpusavyje derintinos Projekto 2 punkto aštuntos pastraipos nuostata, pagal kurią išpirkimas reiškia vertybinių popierių išpirkimą, kai emitentas grąžina investuotojams lėšas už vertybinius popierius *ir šiuos vertybinius popierius anuliuoja*, ir Projekto 21 punkto nuostata, pagal kurią „vertybinių popierių aukciono būdu nupirkti vertybiniai popieriai negali būti pakartotinai parduodami, – jie laikomi išpirktais“, o „tiesiogiai arba per jos įgaliotus asmenis arba tarpininkus nupirkti vertybiniai popieriai gali būti pakartotinai parduodami antrinėje rinkoje arba anuliuoti“, „anuliuoti vertybiniai popieriai laikomi išpirktais“.

15. Projekto 22 punkte nustatyta, kad atsiskaitymo už sudarytus priešlaikinio išpirkimo sandorius tvarką nustato Finansų ministerija arba Finansų ministerijai sutikus jos pasirinktas įgaliotas asmuo. Pažymėtina, kad atsiskaitymus pagal sandorius antrinėje vertybinių popierių rinkoje reguliuoja Projekto VII skyrius, todėl Projekto 22 punktas minėtoje dalyje netikslingas.

16. Manytina, kad Projekto 28 punkto antroje pastraipoje nepagrįstai nustatoma, kad lėšos į užstato gavėjo sąskaitą gali būti pervedamos *užstato gavėjo ar jo sąskaitų tvarkytojo nurodymu*, o ne užstato turėtojo nurodymu.

17. Projekto 26 ir 27 punktų kontekste nėra aiškus Projekto 31 punkte vartojamos nuostatos „investuotojui laiku neatsiėmus jam priklausančių investuotų lėšų“ turinys.

Įvertinus *Projekto teisės techniką*, teiktinos šios pastabos ir pasiūlymai:

1. Projekto 1 ir kituose punktuose siūlytina, kaip perteklinio, atsisakyti prieš žodį „Taisyklės“ dėstomo žodžio „šios“.

2. Projekto 2 punkto trečioje pastraipoje vartojama sąvoka „emitentas“, nors šios sąvokos paaiškinimas pateikiamas tik Projekto 2 punkto penktoje pastraipoje. Siūlytina sąvokas Projekte vartoti nuosekliai.

3. Projekte derintinos sąvokos „išpirkimas prieš terminą“ (žr. Projekto 2 punkto aštuntą pastraipą) ir „priešlaikinis išpirkimas“ (žr. Projekto 2 punkto tryliktą pastraipą ir kt.). Be to,

pastebėtina, kad sąvoka „išpirkimas“ (Projekto 2 punkto aštunta pastraipa) Projekte apibrėžiama *idem per idem*.

4. Projekto 2 punkto keturioliktoje pastraipoje siūlytina derinti nuostatas „investicines paslaugas“ ir „finansinių ar investicinių paslaugų“.

5. Projekto 4.1 punkte prieš žodžius „aukciono būdu“ įrašytinas žodis „platinimo“. Pastaba atitinkamai taikytina ir kitiems Projekto punktams.

6. Projekto 6 punkte tarpusavyje derintinos sąvokos „vertybinių popierių sąlygos“ ir „sąlygos“, Projekto 8, 9 punktuose – „emisijos sąlygos“.

7. Nėra apibrėžta Projekto 18 punkte vartojama sąvoka „vertybinių popierių apyvartos tvarkymas“.

8. Nėra apibrėžtas Projekto VI skyriaus „Vertybinių popierių priešlaikinis išpirkimas“ santykis su Projekto VIII skyriumi „Vertybinių popierių išpirkimas ir palūkanų išmokėjimas“. Siūlytina tuos pačius santykius reguliuoti sistemiškai viename skyriuje.

9. Projekto 28 punkte vartojama „užstato gavėjo“ sąvoka derintina su Lietuvos Respublikos finansinio užtikrinimo susitarimų įstatyme vartojamomis sąvokomis.

Teisingumo viceministras



Gytis Andrulionis